

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

LIIKETALOUS

OPINNÄYTETYÖRAPORTTI

**HUOMATTAVASTI INVESTOIVAN YRITYKSEN
KANNATTAVUUS JA RAHOITUS**

Susanna Pajarinen

Liiketalouden koulutusohjelma
toukokuu 2007
Työn ohjaaja: Pirkko Jaatinen

TAMPERE 2007

Tekijä(t): Susanna Pajarinen

Koulutusohjelma(t): Liiketalous

Opinnäytetyön nimi: Huomattavasti investoivan yrityksen kannattavuus ja rahoitus

Title in English: Profitability and finance in a company which makes substantial investments

**Työn valmistumis-
kuukausi ja -vuosi:** toukokuu 2007

Työn ohjaaja: Pirkko Jaatinen

Sivumäärä: 47

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä käsiteltävänä on X Oy, joka toimii konsernissa koneita ja laitteita vuokraavana palveluyrityksenä. Merkittävää sen toiminnassa ovat vuosittaiset huomattavat investoinnit, jotka perustuvat konsernin vuosisuunnitelmaan. Investoinnit ovat kasvaneet viimeisinä vuosina ja ne vaativat toteutuakseen huomattavia pääomia. Ensisijaisesti X Oy rahoittaa investointinsa tulorahoituksella, jota saadaan koneiden ja laitteiden vuokrauksesta. Tulorahoitus on ollut riittämätön kattamaan investointeja kahden viimeisen vuoden aikana. X Oy on rahoittanut investoinnit emoyrityksen myöntämällä vieraalla pääomalla.

Tarkoituksena on ollut selvittää X Oy:n kannattavuutta ja rahoitusta. Mielenkiinto aihetta kohtaan syntyi seurattessani X Oy:n toimintaa ja erityisesti siksi, koska ne ovat X Oy:n toiminnan kannalta tärkeitä asioita. Tämän opinnäytetyön loppuvaiheen aikana aloitettiin X Oy:n poistosuunnitelman päivitys.

Käytössä on ollut X Oy:n tilinpäätökset vuosilta 2002–2006. Tilinpäätökset on oikaistu tilinpäätösanalyysiä varten Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti. Tehtyjen analyysien perusteella X Oy:n kannattavuus on hyvä, mutta vieraan pääoman kasvu on velkaannuttanut yritystä ja sen vakavaraisuus on heikentynyt.

Työn lähdeaineistona on käytetty elinkeinoverolakia ja kirjanpitolakia, sekä kirjallisuutta yritysverotuksesta ja tilinpäätösanalyyseista, myös talousalan ammattilehtien artikkeleita on hyödynnetty.

Selvitystyössä on näkynyt hyvin X Oy:n kehitys viimeisten viiden vuoden aikana. Se on selvittänyt X Oy:n kannattavuuden, osastojen liikevaihdon ja investointien hyötysuhdetta sekä sen, että tällaisen liiketoiminta edellyttää vierasta pääomaa.

1	Johdanto.....	5
2	Taustatietoja X Oy:stä.....	6
2.1	Liiketaloudellinen yksikkö.....	7
2.2	Rahoituksen tarve.....	8
3	Investointi	9
3.1.1	Rahoitus- ja reaali-investointi	10
3.2	Investointien suunnittelu	10
3.2.1	Investointiprosessi.....	11
3.2.2	Investointien rahoitussuunnittelu	13
3.3	Investointilaskentamenetelmiä.....	14
3.3.1	Nykyarvomenetelmä	14
3.3.2	Sisäinen korkokanta	15
3.3.3	Pääoman tuottoaste	16
3.3.4	Investoinnin takaisinmaksuaika	16
4	Poistot.....	17
4.1	Poistojen mitoittaminen	18
4.2	Suunnitelman mukainen poisto.....	19
4.3	EVL poisto	20
4.4	Poistoero	21
4.5	Poistojen vaikutus sosiaalikulujen määrään.....	23
5	Taludellinen toimintakyky ja -asema.....	25
5.1	Vakavaraisuus	26
5.1.1	Omavaraisuusaste.....	27
5.1.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	28
5.2	Toiminnallinen vakavaraisuus	29
5.2.1	Vieraan pääoman takaisinmaksuaika	29
5.2.2	Lainojen hoitokate.....	30
5.3	Toiminnan laajuus ja tuloksen rakenne.....	30
5.3.1	Liikevaihdon muutos-%	30
5.3.2	Käyttökate-%	31
5.3.3	Liiketulos-%	31
5.3.4	Nettotulos-%	32
5.3.5	Rahoitustulos-%	33
5.3.6	Pääoman tuotto.....	33
6	X Oy:n investoinnit, rahoitus, poistot ja tilikauden tulos	36
6.1	Investoinnit.....	36
6.1.1	Osastot 1 ja 2.....	37
6.2	Rahoitus	38
6.3	Poistot ja poistoero.....	39
6.4	Tilikauden tulos.....	40

7	Johtopäätökset.....	41
	Lähteet.....	42
	Liitteet	44
	Liite 1: Tuloslaskelma.....	44
	Liite 2: Tase	45
	Liite 3: Kassavirtalaskelma.....	47

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä on tarkoituksena selvittää huomattavien vuosittaisten investointien vaikutus X Oy:n kannattavuuteen ja rahoitukseen.

Investointeina tarkastellaan kone- ja laiteinvestointeja, koska opinnäytetyön kohteena oleva X Oy investoi pääasiassa koneisiin ja laitteisiin.

Tästä opinnäytetyöstä on poistettu kaikki kohteena olevaan yritykseen viittaavat nimet ja siitä on käytetty nimitystä X Oy. Liitteenä olevien oikaistujen tuloslaskelman (liite 1), taseen (liite 2) ja kassavirtalaskelman (liite 3) luvut perustuvat X Oy:n virallisiin tilinpäätöstietoihin. Tässä esitettävät oikaistut tilinpäätösluvut ovat muutettuja lukuja virallisista tilinpäätöstiedoista, mutta lukujen väliset suhteet on säilytetty ennallaan.

Tarkastelun kohteena oleva X Oy toimii konsernissa vuokrauspalveluja tuottavana yksikkönä. X Oy:n investoi vuosittain koneisiin ja laitteisiin konsernin vuosisuunnitelmaan mukaisesti. Konsernin tarpeiden lisääntymisen ja kone- ja laitekannan vanhentumisen takia X Oy:n investoinnit ovat viimeisten vuosien aikana voimakkaasti kasvaneet. Tästä syystä myös X Oy:n pääoman tuottoerot ovat alentuneet.

X Oy:n taseessa oleva poistoero kasvaa tilikausittain. EVL:n poistot tehdään menojäännöksestä ja suunnitelman mukaiset poistot tasapoistomenetelmää käyttäen.

Vieraan pääoman määrä on lähes kolminkertaistunut verrattuna tilikauteen 2004, jolloin se on ollut alhaisimmillaan X Oy:n historian aikana. Pääoman kasvu johtuu vuonna 2005 tehdystä vuokrahinnanalennuksesta sekä vuoden 2006 suuresta investointien määrästä.

2 Taustatietoja X Oy:stä

X Oy toimii konsernissa palveluyrityksenä ja konsernin emoyritys omistaa sen kokonaan. Sen toimialana on rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokraus. X Oy:n toimintaperiaatteena on hankkia ja hoitaa keskitetysti konsernin rakennushankkeiden ja työmaiden rakennuskalustoa sekä ylläpitää ja kehittää laadullisesti ja hinnallisesti kilpailukykyisiä palveluja. Kalustoinvestointien suunnittelussa korostetaan kannattavuutta ja toimialojen kehitysnäkymät otetaan huomioon. Konsernissa tehdään strategiatarkistukset joka syyskuu kolmivuotiskaudelle. X Oy on mukana yritysosto- ja muissa laajentumissuunnitelmissa.

X Oy:n tarjoaa seuraavanlaisia palveluja: kaluston vuokraus, korjaamo- ja huoltopalvelut, nostureiden ja hissien asennus ja tarkastus, työmaatilojen suunnittelu ja pystytys, työmaasähköistyksen suunnittelu ja asennus, muotti- ja telinesuunnittelu, kuljetuspalvelut kalustosiirroissa, ulkopuolisen vuokratilustalon välitystoiminta ja kalustoasioiden asiantuntijapalvelut.

Keskitettyjen kalustopalveluiden tuottaminen konsernissa on perusteltua. Keskittämisen vuoksi muut konserniin kuuluvat yritykset voivat paneutua oman liiketoimintansa hoitamiseen, kun X Oy hoitaa tarvittavat kone- ja laiteinvestoinnit. Investointipäätökset tehdään yhdessä tuotannollisten toimialojen kanssa, mikä lisää molemminpuolista sitoutumista niihin. Keskittämällä pystytään investoinneille saamaan hyvä käyttöaste. Mikäli jokainen konserniin kuuluvista yrityksistä investoisi omat hyödykkeensä, nousisi konsernin investointien määrä sekä syntyisi päällekkäisiä investointeja. Tämä olisi koko konsernin kannattavuutta ja tehokkuutta ajatellen huono ratkaisu.

Bergstrandin (1997: 26) mukaan keskittämällä saatavia muita etuja ovat työntekijöiden kustannustietoisuuden lisääntyminen ja joustavampi työskentely pienessä tulosityksikössä.

X Oy:n vuokrauksesta 98 % on konsernin sisäistä vuokrausta. Tuotteet ovat hinnoitellut markkinaehtoisesti. Hinnoittelu perustuu säännöllisin väliajoin X Oy:n tekemään vuokratilustalon hintavertailuun. Hintavertailua apuna käyttäen pystytään hinnoittelussa ottamaan huomioon yleinen hintataso. Konserniin kuuluvat yritykset voivat vuokrata tarvitsemansa koneet ja laitteet myös konserniin kuulumattomalta vuokratilustalon yhtiöltä.

Markkinaehtoisella hinnoittelulla tarkoitetaan samaa kuin siirtohinnoittelulla (transfer pricing). 1.1.2007 tuli voimaan siirtohinnoittelua koskevat dokumentaatio-säännökset (VML 14a-c §). Säännöksiä kohteena ovat suuret yritykset ja kansainvälisiä toimintoja harjoittavat yritykset. Siirtohinnoittelulla tarkoitetaan etuyhteisyryitysten,

esimerkiksi konsernien, välisessä kaupankäynnissä noudatettavaa hinnoittelua. Koska X Oy kuuluu konserniin, koskee tämän säännöksen noudattaminen sitä.

Yritysten pitää laatia siirtohinnoitteludokumentaatiot, joiden avulla voidaan varmistaa, että niiden siirtohinnoittelu etuyhteystahojen, esimerkiksi samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden välillä, on markkinaehtoista. Huolellisesti laaditut siirtohintadokumentaatiot parantavat yritysten oikeusturvaa ja ehkäisevät siirtohintaoikaisuun liittyviä veroriskejä. (Ahonen & Ehtölen 2006: 66.) Vuosina 2001 - 2004 on verohallinnossa siirtohinnoittelusta johtuvien tulonlisäysten määrä ollut yhteensä yli 300 miljoonaa euroa.

Siirtohintasäännöksillä pyritään määrittelemään sellaiset hinnoitteluperiaatteet, joiden perusteella muodostettu siirtohintaa on hyväksyttävissä veronalaiseksi tuloksi saajan verotettavan tulon laskennassa ja vastaavasti vähennyskelpoiseksi menoksi maksajan verotettavan tulon laskennassa. (Walden 2007: 57.) Mikäli hinnoittelussa ei noudateta markkinaehtoisuutta, se johtaa vääristyneisiin verotettaviin tuloihin.

Uuden säännöksen mukaan siirtohinnoittelu on otettava huomioon myös kotimaisten verovelvollisten välisten liiketoimien oikaisussa. Ennen tämän säännöksen voimaantuloa on kotimaisten yritysten välisissä liiketoimissa markkinaehtoperiaatetta säännelty verotuksessa olevien yleisten tuloja, menoja, veronkiertoa ja peiteltyä osingonjakoa määrittelevien säännösten avulla.

2.1 Liiketaloudellinen yksikkö

X Oy yhtiöitettiin noin 10 vuotta sitten, koska sitä haluttiin seurata liiketaloudellisesti omana yksikkönään. Aiemmin X Oy toimi kalusto-osastona konsernissa. Yhtiöittämisen etuna on ollut, että oman kalustotoiminnan kannattavuutta sekä oman pääoman tuottoa on voitu seurata helpommin.

Yhtiöityksessä käyttöomaisuus siirrettiin X Oy:n taseeseen tasearvosta, joka oli suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetty hankintameno. Poistoja voitiin jatkaa senhetkisestä tilanteesta ja edellytykset toimintaperiaatteille säilyivät. Siirtyvälle toiminnalle määriteltiin liikearvo konsernin käytännön mukaisesti. Käytössä olleet kiinteistöt, jäivät emoyrityksen omistukseen ja X Oy jäi niihin vuokralaiseksi. Vaihto-omaisuusvarastot siirrettiin X Oy:lle varastokirjanpidon mukaisilla arvoilla.

X Oy toimi jo ennen yhtiöitystä Suomessa kahdeksalla eri paikkakunnalla. Yhtiöityksessä toimipisteverkosto säilytettiin ennallaan ja se kattaa edelleen koko Suomen. X Oy työllistää noin 390 henkilöä, joista päätoimipaikalla Etelä-Pohjanmaalla on yli puolet henkilöstöstä.

Yhtiöityksessä oli kyseessä ns. liiketoimintasiirto, josta säädetään EVL:n 52d §:ssä. Liiketoimintasiirto on lainkohdan mukaan järjestely, jossa osakeyhtiö (siirtävä yhtiö) luovuttaa joko kaikki taikka yhteen tai useampaan liiketoimintansa osaan kohdistuvat varat, siirtyviin varoihin kohdistuvat velat ja siirtyvään toimintaan kohdistuvat varaukset siirtyvää toimintaa jatkavalle osakeyhtiölle (vastaanottava yhtiö) saaden vastikkeeksi vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita. (Immonen 2006: 277.)

2.2 Rahoituksen tarve

Yhtiöityksessä X Oy osti emoyritykseltä koneet ja kaluston omakseen. Ostoa varten konsernin emoyritys myönsi pitkäaikaista lainaa. Osa lainoista oli TEL-korkoon ja osa Euribor-korkoon sidottuja. Laina-ajat vaihtelivat 5 - 10 vuoteen. Laina-ajat suhteutettiin käyttömaisuuden poistoaikoihin.

X Oy:n tekee vuosittain huomattavia investointeja ottaen huomioon konsernissa olevat tuotannon tarpeet ja tehdyt strategiat. Tarkoituksena on säilyttää palvelukyky konsernin edellyttämällä tasolla. Se on rahoittanut toimintansa tulorahoituksella ja pitkäaikaisilla lainoilla emoyritykseltä. Rahoituksen riittävyys huomattavien investointien vuoksi, on haasteellista.

X Oy:llä tulee aina olemaan vierasta pääomaa investointien hankkimista varten. Vieraan pääoman määrän lisääntyminen on sidoksissa investointimäärään. X Oy:ssä on laskettu että, mikäli nettoinvestoinnit ylittävät useana peräkkäisenä tilikautena 30 000 000 euroa, se velkaantuu edelleen.

3 Investointi

Pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankintamenojen suorittamista kutsutaan investoimiseksi ja vastaavasti näitä tuotannontekijöitä investoinneiksi. Investoinnit erottuvat yrityksen muista toimenpiteistä, koska niillä on ajallista ulottuvuutta. (Riistama & Jyrkkiö 1999: 295.) Investoinnille tyypillistä ajallisen ulottuvuuden lisäksi ovat laajat vaikutukset, suuri sitoutunut pääoma ja epävarmuus. Investoinnit myös muuttavat peruuttamattomasti yrityksen toimintaa. (Ikäheimo, Lounasmeri & Walden 2005: 203 – 204.)

Investoinnin pitkä ajallinen kesto määrittelee linjat, joita noudattaen yrityksen on mahdollista toteuttaa valittua strategiaa. Yksittäisen investoinnin suunnittelujänne ja vaikutukset ulottuvat usein yli viiden vuoden päähän, monesti jopa vuosikymmenien päähän. Investointipäätösten merkitys on yritysten toiminnalle varsin suuri. (Riistama & Jyrkkiö 1999: 296.)

Yksittäisellä investoinnilla voi olla laaja vaikutus myös siihen, mitä investointeja voidaan tehdä myöhemmin. Investoinnit eivät ole välttämättä erillisiä kokonaisuuksia. Ne voivat kytkeytyä laajemmin yritystoimintaan ja vaikuttavat sitä kautta myös muiden yksiköiden toimintaan. Esimerkiksi investointi, joka tehdään toimintakyvyn palauttamiseen tai ylläpitämiseen. Kone on rikkoutunut tai sen tehokkuus on laskenut ja tilalle on saatava uusi, jotta liiketoimintaa päästään jatkamaan. Koko yrityksen toiminta saattaa olla kyseisen perustuotetta tekevän koneen toiminnasta riippuvainen.

Menestyvän yrityksen tyypillisiä piirteitä on sen jatkuva kasvu. Toimintaedellytysten säilyttäminen kuitenkin vaatii, että kasvu on tasapainoista. (Riistama & Jyrkkiö 1999: 313). Investoinnit on pystyttävä tasapainottamaan muihin toimintoihin nähden. Pelkkä sattumalta avautuva tilaisuus on harvinainen. Investointipäätökset voidaan joutua tekemään muutamaa vuotta ennen niiden toimeenpanon alkua.

Kirjanpitolain 4:3 §:n kohdan mukaan taseen erät jaetaan pysyviin ja vaihtuviin käyttötarkoituksensa perusteella. Pysyviä ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Muut vastaavien erät ovat vaihtuvia. Kirjanpidollisesti investoinnit esitetään taseen pysyvissä vastaavissa kohdassa aineelliset hyödykkeet.

Elinkeinoverolain (myöhemmin EVL) 12 §:n mukaan käyttöomaisuutta ovat elinkeinossa pysyvään käyttöön tarkoitettut maa-alueet, arvopaperit, rakennukset, koneet, kalustot ja muut esineet, patentit ja muut erikseen luovutettavissa olevat aineettomat oikeudet sekä soran- ja hiekanottoaikat, kaivokset, kivilouhokset, turvesuot ja muut sellaiset

hyödykkeet. Maa-alue, arvopaperit ja muut sellaiset hyödykkeet ovat kulumatonta käyttöomaisuutta.

Viimeisimmän kirjanpitolain voimaantultua 30.12.1997 kirjanpidosta poistui käyttöomaisuuskäsite. Kirjanpitolaissa on käyttöomaisuudesta käsite *Pysyvät vastaavat*. EVL:ssä käyttöomaisuuskäsite on edelleen olemassa.

3.1.1 Rahoitus- ja reaali-investointi

Investoinnit voidaan jakaa rahoitus- ja reaali-investointeihin. Rahoitus- eli finanssi-investointi on kyseessä silloin, kun rahaa sijoitetaan tuotantotoimintaa harjoittavaan yritykseen. Se on sijoittajan tekemä rahallinen investointi yritykseen, jolla hän ei suoraan osallistu tuotannontekijöiden hankintaan. Sijoittaja voi välillisesti vaikuttaa rahallisen investointinsa käyttöön esimerkiksi käyttämällä osakkeenomistajana äänivaltaa yrityksessä tai hyväksyessään rahoittajana pääoman käyttötarkoituksen.

Sijoittajalla tässä tarkoitetaan henkilöä tai yhteisöä, joka sijoittaa yritykseen omaa pääomaa. Rahoittajalla tässä tarkoitetaan henkilöä tai yhteisöä, joka antaa velaksi vierasta pääomaa.

Reaali-investoinnista on kyse silloin, kun rahaa sidotaan menoina tuotannontekijöihin tulon saamiseksi. Reaali-investoinnit ovat tyypillisiä yritystoiminnalle. Näiltä investoinneilta edellytetään sellaista tuotannontekijöihin tapahtuvaa rahan sitomista, josta tulot kertyvät pitemmän ajan kuin yhden vuoden kuluessa ja jossa tulos vaatii investoinnilla hankittujen tuotannontekijöiden käyttämistä tuotantotoiminnassa. (Riistama & Jyrkkiö 1999: 296.)

3.2 Investointien suunnittelu

Yrityksen investointipolitiikalla on huomattava vaikutus siihen, mitä kohteita ja vaihtoehtoja yleensä otetaan harkittaviksi. Investointipolitiikka perustuu vuorostaan yrityksen pitkän jätteen suunnitteluun ja strategioihin.

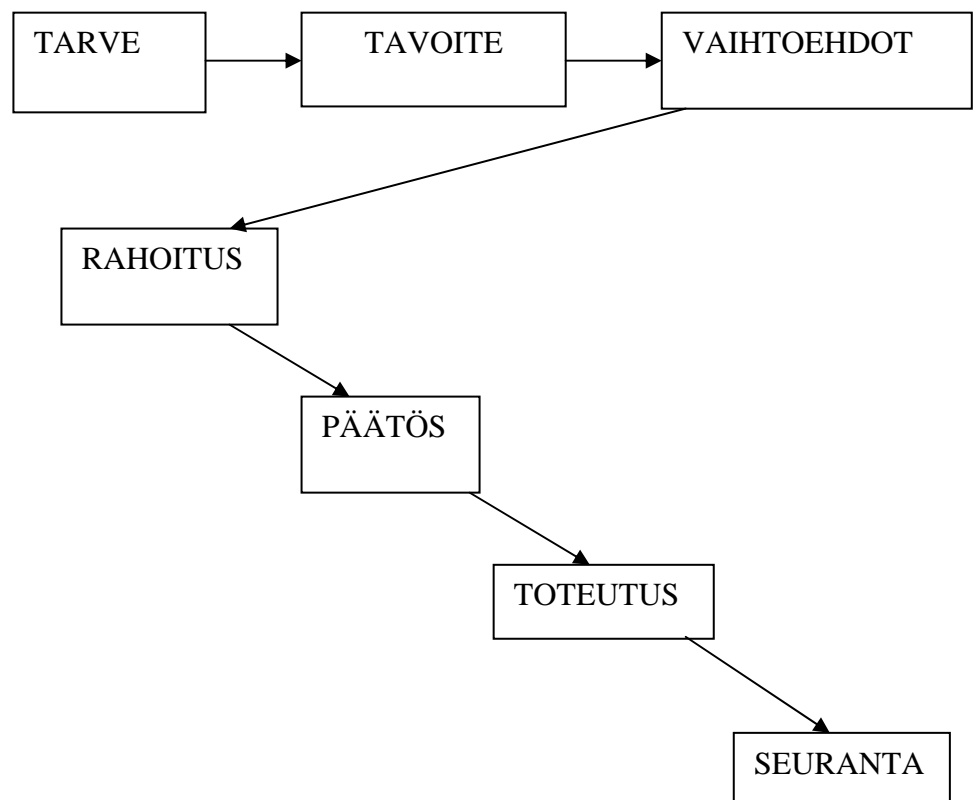
Investoinnit antavat yritykselle toimintamahdollisuuksia, mutta samalla rajoittavat niitä. Investoinnit ovat peruuttamattomia. Pääoma on sitoutuneena tuotannontekijään eikä sitä pystytä saamaan siitä nopeasti

irti. Esimerkiksi yhtä tuotetta valmistava erikoiskone tulee käyttökelvottomaksi heti, kun sillä valmistettavalla tuotteella ei ole enää menekkiä. Koneeseen sidotun pääoman takaisinsaaminen on epätodennäköistä, koska erikoiskoneella ei ole jälkimarkkinoita.

Yksittäisen investoinnin kannattavuus ei ainoana tekijänä määrää rahoittajan suhtautumista investoinnin rahoittamiseen. Tärkeä merkitys on myös kokonaiskannattavuudella, rahoitusrakenteella sekä investoinnin sopivuudella yritykselle. Investoinnin erillistarkastelussa arvioidaan lisäksi investoinnin kokonaistaloudellista suotavuutta. (Laitinen 1989: 188.)

3.2.1 Investointiprosessi

Investointitoiminnassa on keskeistä hyvä prosessin hallinta aina päätöksentekoprosessista investoinnin toteuttamiseen ja käyttöönottoon, sekä investoinnin varsinaisessa tuotantotoiminnassa.

Kuva 1. Investointiprosessi

Oheisessa kuvassa on esitetty investointiprosessin kulku. Jokainen investointi syntyy siihen liittyvästä tarpeesta ja tavoitteesta. Parhaan mahdollisen investointikohteen löytämiseksi on kartoitettava mahdollisimman paljon eri vaihtoehtoja ja samalla mietittävä niiden

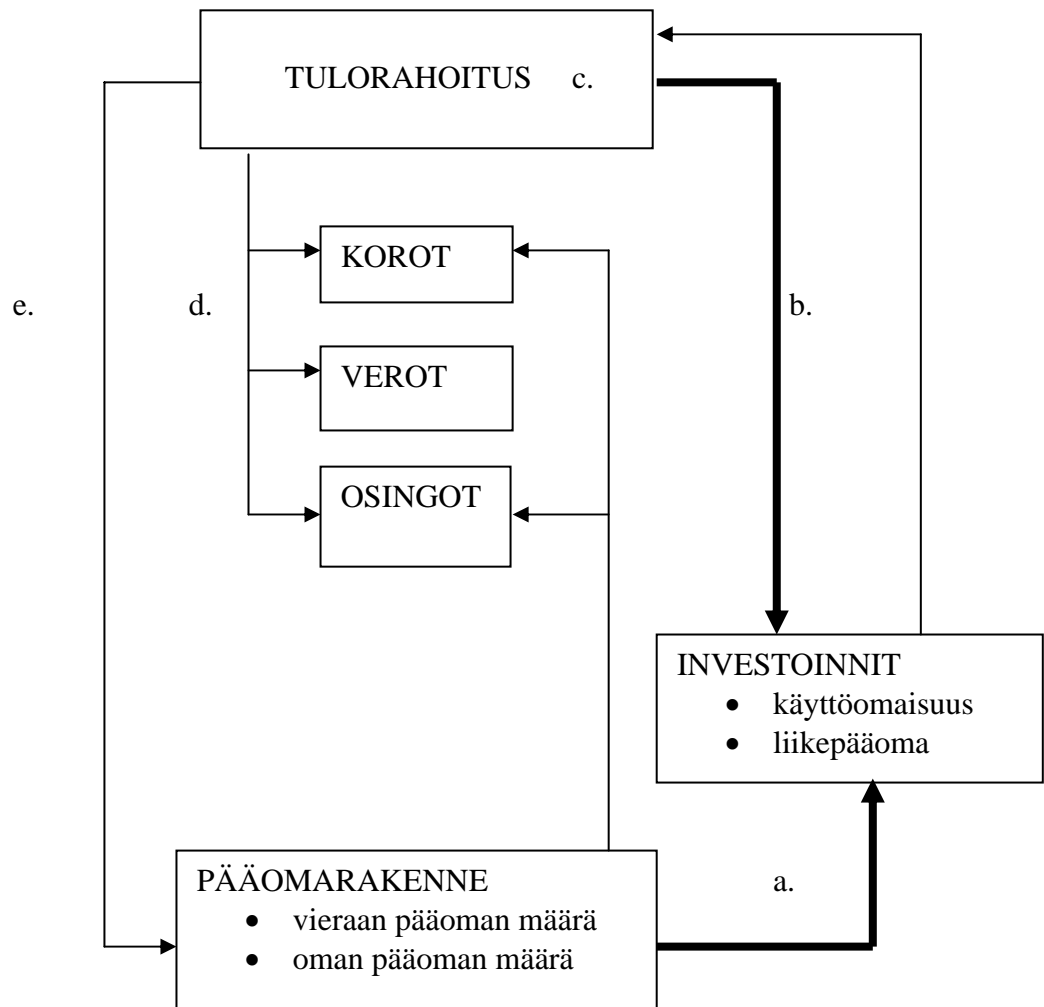
edullisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Investointilaskelmien laatiminen ja vaihtoehtojen vertaaminen niiden avulla auttaa päätöstä tehdessä. Investointilaskelmat auttavat myös rahoituksen suunnittelussa. Vaihtoehtojen selvittämisen jälkeen tehdään investointipäätös tai sen hylkäys. Mikäli päätös on myönteinen, investointi toteutetaan ja sen onnistumista seurataan.

Investointiin liittyvä pääoma on sitoutuneena moneen eri kohteeseen. Se on sitoutuneena esimerkiksi koneisiin, laitteisiin ja myyntisaataviin. Pääomat vapautuvat näistä kohteista sitä mukaa, kun investointi tuottaa kassavirtoja. Laina-ajan ja sillä rahoitetun omaisuuden pitoajan tulee jossain määrin vastata toisiaan (Salmi 2000: 132.) Mikäli laina-aika on liian lyhyt ja investointia ei saada tuottavaan toimintaan, ei siitä myöskään saada riittävää tulorahoitusta. Tämä johtaa siihen, ettei otettua lainaa pystytä hoitamaan asianmukaisesti hyödykkeestä saadulla tulorahoituksella.

Investointi aiheuttaa epävarmuutta, koska se suuntautuu pitkälle tulevaisuuteen. Tulevaisuuden tapahtumat ovat aina epävarmoja ja siten myös investoinnin lopputulos on epävarma. Tulevaisuuden epävarmuuden vuoksi on haasteellista tunnistaa investoinnin aiheuttama kassavirta. Kassavirtojen tunnistamisessa ei voida koskaan päästä lopulliseen tulokseen. Sen takia on parempi keskittyä sellaisiin oleellisiin osatekijöihin, jotka merkittävimmin vaikuttavat investointien hyvyyteen.

3.2.2 Investointien rahoitussuunnittelu

Yrityksen pitkän ajan suunnittelun peruskysymyksiä ovat mihin, miten paljon ja milloin investoida? Periaatteessa kysymys ei ole monimutkaisemmasta ongelmasta kuin siitä, että investoinnin tulisi tuottaa enemmän kuin sen vaatima rahoituskustannus on. Pitkän tähtäyksen rahoituksen perusperiaate on pelkistetty kuvassa 2.

Kuva 2. Pitkän tähtäyksen rahoitussuunnittelun ydinkohdat. (Leppiniemi & Puttonen 2002: 78.)

Kuvassa vahvennetut nuolet kuvaavat investointien rahoitusta ja muut nuolet kassavirtoja. Investoinnit rahoitetaan joko omalla tai vieraalla pääomalla (a), minkä lisäksi rahoitukseen voidaan käyttää tulorahoitusta (b). Investointien nettotulojen tuloksena syntyy yrityksen tulos (c), josta maksetaan korkoja velkojille, osinkoja osakkeenomistajille, sekä veroja julkiselle vallalle (d). Se osuus tilikauden voitosta, jota ei makseta yrityksestä ulos, lisää yrityksen oman pääoman määrää ja siten parantaa

yrittäjän omavaraisuusastetta (e). (Leppiniemi &, Puttonen 2002: 78 - 79.)

3.3 Investointilaskentamenetelmiä

Ennen kuin yritys investoi, se yleensä selvittää investoinnin kannattavuuden erilaisten investointilaskentamenetelmien avulla. Näitä ovat esimerkiksi nykyarvomenetelmä, sisäisen korkokannan menetelmä, pääoman tuottoaste ja investoinnin takaisinmaksuaika.

3.3.1 Nykyarvomenetelmä

Nykyarvomenetelmää käytetään usein investointien kannattavuuslaskennassa. Siinä kaikki investoinnin aiheuttamat tuotot ja kustannukset diskontataan nykyhetken valittua laskentakorkokantaa käyttäen. Investointivaihtoehto on kannattava, jos tuloksena saatu nykyarvojen summa on positiivinen. Nykyarvolla tarkoitetaan tulevaisuudessa saatavien rahavirtojen arvoa tällä hetkellä. Laskelma voidaan tehdä ilman laskentakorkokantaa, mutta silloin yritys ei saisi tuottoa sijoittamalleen pääomalle.

Nykyarvomenetelmässä (Net Present Value Method, NPV) lasketaan tulevien kassavirtojen nykyarvo laskentakorkokannalla diskonttaamalla. Saadun laskelman avulla verrataan tulevien kassavirtojen nykyarvoa investoinnin aiheuttamaan kustannukseen. Saatujen lukujen erotus on investoinnin nettonykyarvo (NNA). Yksinkertaista perussääntöä noudattamalla voidaan investointi hyväksyä, mikäli NNA on suurempi tai yhtäsuuri kuin nolla. Investointi hylätään, mikäli NNA on pienempi kuin nolla. (Martikainen & Martikainen 2002: 25.)

Vertailtaessa vaihtoehtoisia, toisensa poissulkevia investointeja kannattavuudeltaan paras on se investointi, jonka positiivinen nykyarvo on suurin (Martikainen & Martikainen 2002: 25).

Nykyarvon kaava on seuraava:

$$NNA = \frac{S_1}{1+k} + \frac{S_2}{(1+k)^2} + \frac{S_3}{(1+k)^3} + \dots + \frac{S_n}{(1+k)^n} - I_0$$

Kaavassa S_t = nettokassavirta vuonna t
 I_0 = investoinnin kustannus vuonna 0 (perusinvestointi)
 k = laskentakorkokanta

Esimerkiksi laskentakorkokanta on 10 prosenttia ja investoinnin hankintameno on 10 000 euroa.

Vuosi	Hankintameno	Nettotulo	Diskonttoteijä	Nykyarvo
1	10 000			
2		3 000	$1/1,1 = 0,9091$	2 727,30
3		6 000	$1/1,1^2 = 0,8264$	4 958,40
4		5 000	$1/1,1^3 = 0,7513$	3 756,50
Yhteensä				11 442,20
			hankintameno	-10 000,00
			NNA	1 442,20

Tässä esimerkissä investointi on kannattava, koska nykyarvoksi saatiin 10 prosentin laskentakorkokannalla 1 442,20 euroa. Investoinnin nykyarvo muuttuu, kun korko muuttuu. Mitä korkeampi laskentakorkokanta on, sitä pienempi on tulevien kassavirtojen nykyarvo. (Leppiniemi & Puttonen 2002: 87 - 88.)

3.3.2 Sisäinen korkokanta

Sisäisellä korkokannalla (Internal Rate of Return, IRR) saadaan investoinnin kannattavuuden tulos tuotto prosenttina. Perussääntönä on, että investointi on kannattava kun IRR on suurempi tai yhtäsuuri kuin investoinnilta vaadittava tuotto. Investointi ei kannata, jos IRR on pienempi kuin investoinnilta vaadittava tuotto. (Leppiniemi & Puttonen 2002: 91 - 92.)

Sisäinen korkokanta lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$I_0 = \frac{S_1}{1+r} + \frac{S_2}{(1+r)^2} + \frac{S_3}{(1+r)^3} + \dots + \frac{S_n}{(1+r)^n}$$

Kaavassa S_t = Nettokassavirta vuonna t

I_0 = Investoinnin kustannus vuonna 0 (perusinvestointi)

r = Investoinnin sisäinen korkokanta eli IRR.

Käytetään kohdassa 3.3.1 olevia lukujen seuraavaan esimerkkiin:

$$10\,000 = \frac{3\,000}{1+r} + \frac{6\,000}{(1+r)^2} + \frac{5\,000}{(1+r)^3}$$

Tuloksen saamiseksi joudutaan kaavaan kokeilemaan eri laskentakorkoja. Tämän esimerkin tulokseksi saadaan 17,4 %. Saatua korkokantaa verrataan investoinnilta saatavaan hintaan. Perussääntöhän on, että investointi on kannattava, mikäli sisäinen korkokanta on suurempi kuin investoinnilta vaadittava tuotto. (Leppiniemi & Puttonen 2002: 91 - 92.)

3.3.3 Pääoman tuottoaste

Pääoman tuottoasteen (Return on Investment, ROI) ideana on verrata investoinnin tuottamia kassavirtoja sen sitomaan pääomaan.

Pääoman tuottoasteen kaava:

$$\text{ROI} = \frac{\text{Keskimääräinen nettotulos vuodessa}}{\text{Investoitu pääoma}}$$

Kohdan 3.3.1 lukuja käyttäen keskimääräiseksi nettotuloksesi vuodessa saadaan

$$\frac{3\,000 + 6\,000 + 5\,000}{3} = 4\,666,67 \text{ euroa}$$

Vaadittu investointi oli 10 000 euroa, saadaan ROI:ksi

$$\text{ROI} = \frac{4\,666,67}{10\,000} = 46,6\%$$

Pääoman tuottoaste ei ota huomioon rahan aika-arvoa. Laskelmassa käsitellään kaikkien vuosien rahavirtoja samanarvoisina. (Leppiniemi & Puttonen 2002: 93.)

3.3.4 Investoinnin takaisinmaksuaika

Yksinkertainen laskentamenetelmä on takaisinmaksuajan menetelmä. Se ilmoittaa vuosina ajan, jolloin investointi maksaa itsensä takaisin. Käyttäen kohdassa 3.1.1 esimerkkiä, takaisinmaksuaika saadaan selville seuraavan esimerkin esittämällä tavalla:

Vuosi	Hankintameno	Nettotulo	Kumulatiivinen vuoden t kassavirta
0	10 000		- 10 000
1		3 000	- 7 000
2		6 000	- 1 000
takaisinmaksuaika n. 2,2 vuotta			
3		5 000	+ 4 000

Investoinnin takaisinmaksuaika ei ota huomioon rahan aika-arvoa eikä myöskään takaisinmaksuajan jälkeen syntyviä kassavirtoja. (Leppiniemi & Puttonen 2002: 94.)

4 Poistot

Investointi tehdään, koska sen halutaan tuottavan tuloa useampana vuonna. Investoinnin hankintamenoa, joka on kirjattu taseen vastaavaa puolelle aineellisiin hyödykkeisiin, ei vähennetä kokonaisuudessaan hankintatilikauden tuloista tilikauden tulosta laskettaessa. (Artto, Koskela, Leppiniemi & Virtanen 1994: 72.) Investoinnin hankintameno vähennetään poistoina sen taloudellisena pitoaikana tilikausittain tuotoista.

Poistolla tarkoitetaan investoinnista tilikaudelle kuuluvaa hankintamennon osaa, joka kirjataan tuloslaskelmaan. Taloudellisella pitoajalla tarkoitetaan aikaa, jona omaisuuden ennakoitua hyödyttävän kirjanpitovelvollista tuottamalla tuloa. Hyödykkeen taloudellinen pitoaika on yleensä lyhyempi kuin sen tekninen pitoaika eli tekninen käyttökelpoisuus yrityksen harjoittamassa toiminnassa. Taloudellisen pitoajan määrittelyssä on noudatettava varovaisuuden periaatetta. (Tomperi 2005: 23.)

Varovaisuuden (prudence) periaatteella tarkoitetaan varovaisuutta erityisesti tuloksen laskemisessa. Tilinpäätökseen sisältyviä tuottoja ja omaisuutta ei saa yliarvostaa eikä kuluja ja velkoja aliarvostaa.

Poistoaika on yleensä hyödykkeen teknistä elinikää lyhyempi. Tämä johtuu siitä, että on olemassa hyödykkeitä, joita teknisesti voitaisiin vielä käyttää, mutta joiden käyttäminen ei ole järkevää markkinoilla tapahtuvan tuotekehityksen ja laatuvaatimusten muuttumisen takia. Taloudellisen pitoajan päättyessä hyödykkeestä saa olla poistamatta vain jäännösarvon verran.

Jäännösarvolla tarkoitetaan taloudellisen pitoaikansa lopussa olevan vastaavanlaisen hyödykkeen todennäköistä myyntihintaa (Artto ym. 1994: 73). Jäännösarvoa ei ole pakko määrittää hyödykkeelle, mutta mikäli se sen tarvitsee, se sille myös määritellään. Esimerkiksi henkilöauton ostohinta on 25 000 €. Viiden vuoden kuluttua siitä ajatellaan saatavan 5 000 € myytäessä. Tällöin jäännösarvoksi on perusteltua arvioida 5 000 € ja tehdä poistot ostohinnan ja jäännösarvon erotuksesta.

Mikäli henkilöauto myydään alkuperäisen suunnitelman mukaisesti poistoajan päätyttyä, saadaan siitä 5 000 €. Taseessa henkilöauton arvo on myös 5 000 €, koska sen poistoaika on loppunut ja jäännösarvoksi määriteltiin 5 000 €. Myynnistä ei synny myyntivoittoa ja jäännösarvo kirjataan taseesta pois. Jäännösarvo voi olla negatiivinenkin. Hyödykkeestä voidaan joutua maksamaan, jotta siitä päästään eroon tai se saadaan hävitetyksi.

4.1 Poistojen mitoittaminen

Tilikauden poistojen määrä ja niiden taustalla olevat poistoperusteet vaikuttavat olennaisesti tilikauden tulokseen. Poistoperusteet pitää julkistaa pääpiirteittäin tilinpäätöksen liitetiedoissa. Poistoperusteiden kertominen auttaa tilinpäätöksen lukijaa saamaan vertailukelpoiset tiedot eri yrityksistä. Vertailtaessa eri yrityksiä, pystytään kiinnittämään huomiota siihen, kuinka lievät tai ankarat ovat vertailtavien yritysten poistoperusteet. (Arto ym. 1994: 75.)

Esimerkki liitetiedoista (X Oy:n emoyrityksen tilinpäätös 2006):

Pysyvät vastaavat
Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset	5 - 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	4 - 40 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät liiketulokseen.

Suunnitelman mukainen poistaminen edellyttää hyödykkeiden hankintameno kirjaamista ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti järjestelmällisesti kuluksi. Poistot tulee tehdä poistosuunnitelmaa noudattaen tilikauden tuloksesta välittämättä. Suunnitelmapoistoja ei voida pienentää toteutuneen tuloksen jäädessä jonakin tilikautena ennakoitua vähäisemmäksi. Poistoja ei saa käyttää tuloksen järjestelyyn.

Tilinpäätöstä laadittaessa ei kyetä selvittämään sitä, kuinka suuri osa investoinnin hankintamenoista kuuluu tilikaudelle. Tilikaudelle kuuluvan hankintameno jaksoittaminen selvitetään investoinnille tehtävän poistosuunnitelman mukaan. Poistosuunnitelmassa on määritelty investoinnin taloudellinen vaikutusaika.

Suuren kirjanpitovelvollisen suunnitelman mukaiset poistot ovat yleensä tasapoistoja ja pienen menojäännöspoistoja, yleensä elinkeinoverolain enimmäispoistoja.

KILAn yleisohjeen mukaan pienellä kirjanpitovelvollisella tarkoitetaan pääsääntöisesti kirjanpitovelvollisia, joissa enintään yksi seuraavista kirjanpitolain 3 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisista rajoista ylittyy:

- 1) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa
- 2) taseen loppusumma 3 650 000 euroa
- 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

Mikäli kirjanpitovelvollinen kuuluu kirjanpitolain tarkoittamaan konserniin, jonka emoyhtiö laatii konsernitilinpäätöksen, lasketaan edellä mainitussa pykälässä säädettyjen rajojen ylittyminen tai alittuminen konsernitilinpäätöksen perusteella.

Pienten kirjanpitovelvollisten voi olla informaation taloudellisen tuottamisen periaatteen näkökulmasta hyödyllistä mukauttaa suunnitelmapoistot verotuspoistojen kanssa, jolloin vältetään poistoerojen syntymiseltä.

(KILAn yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista pienille kirjanpitovelvollisille 20.6.1994)

Mikäli tulonodotukset muuttuvat ja poistosuunnitelma osoittautuu vääräksi, sitä on muutettava. Jos arvio on ollut liian pessimistinen, poistoaikaa voidaan jatkaa ja jäännösarvoa korottaa. Jo vähennettyjä poistoja ei saa tulouttaa. Jos poistosuunnitelma on liian optimistinen, sitä tulee muuttaa. Mahdollinen alipoisto on vähennettävä sillä tilikaudella, jona sen tarve havaitaan. Vähennys tehdään suunnitelman mukaisena poistona. Liitetiedoissa mainitaan poistosuunnitelman muutoksesta. (Leppiniemi 2004: 67.)

4.2 Suunnitelman mukainen poisto

Suunnitelman mukaisilla poistoilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin kuuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen kirjaamista kuluksi järjestelmällisesti niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa (KILAn yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista 27.9.1999).

Yleisiin tilinpäätösperiaatteisiin kuuluu muun muassa kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus. Poistosuunnitelma tulee lähtökohtaisesti tehdä kullekin hyödykkeelle

erikseen (KPL 3:3.1 6 k). Tämä ei estä sitä, että suunnitelmapoistojen perusteet määritellään ryhmäkohtaisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot tehdään poistosuunnitelmaa noudattaen. Tämä suunnitelma laaditaan poistokohteen hankintamenon ja ennakoitun jäännösarvon väliselle erotukselle. Hyödykkeen jäännösarvoksi voidaan määritellä nolla. Jäännösarvon määrittelyssä noudatetaan varovaisuuden periaatetta. Koska jäännösarvoa on vaikea ennakoida, voidaan suunnitelman mukaisten poistojen perustaksi ottaa myös käyttöomaisuushyödykkeen koko hankintameno, edellyttäen ettei hyödykkeen ennakoitu jäännösarvo ole olennainen sen hankintamenoon nähden.

Mikäli yrityksellä on paljon sellaisia hyödykkeitä, joille jäännösarvo on määritelty, nostaa se yrityksen taseen arvoa. Taseen arvo nousee, koska poistopohja suunnitelman mukaiselle poistolle on silloin pienempi. Tällöin yrityksen suunnitelman mukaiset poistot jäävät pienemmiksi ja vastaavasti poistoeron määrä kasvaa.

4.3 EVL poisto

Kirjanpitolain 5:5 §:n kohdan mukaan pysyviin vastaaviin kuuluvan aineellisen omaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Aktivoituun hankintamenoön luetut hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet menot on voitava selvittää kustannuslaskelmien tai kustannuslaskennan avulla.

Aineellisiin pysyviin vastaaviin kuuluvat samanlaiset ja hankintamenoilta vähäiset hyödykkeet, joita kirjanpitovelvollinen hankkii jatkuvasti siten, että niiden määrän ja yhteenlaskettujen hankintamenojen muutokset ovat vähäisiä, saadaan merkitä taseeseen samaan rahamäärään tilikaudesta toiseen.

Hyödykkeen hankintameno määrittämisestä säädetään KPL 4:5.1 - 3 §:ssä seuraavasti: ”Hankintamenoön luetaan hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Jos hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvien kiinteiden menojen määrä on olennainen 1 momentissa tarkoitettuun hankintamenoön verrattuna, saadaan myös niiden osuus lukea hankintamenoön.”

KILA on antanut 31.1.2006 yleisohjeen kiinteiden menojen lukemisesta hyödykkeen hankintamenoön. Ohje määrittelee, mitkä kiinteät menot voidaan aktivoida hankintamenoön ja miten olennaisia niiden pitää olla.

Investoinneista tehdään poistoja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja poistosuunnitelman mukaan.

EVL 30 §:n mukaan koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoista tehdään poistot yhtenä eränä menojäännöksestä. Verovuoden poiston suuruus saa olla enintään 25 prosenttia menojäännöksestä. Menojäännös on verovuoden aikana käyttöön otetun irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenojen ja aikaisemmin käyttöön otetun irtaimen käyttöomaisuuden poistamattomien hankintamenojen summa vähennettynä irtaimesta käyttöomaisuudesta verovuoden aikana saaduilla luovutushinnoilla ja muilla vastikkeilla. Menojäännöstä laskettaessa katsotaan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoiksi myös irtaimen käyttöomaisuuden laajennus-, muutos-, uudistus ja muut vastaavat perusparannusmenot sekä, verovelvollisen vaatiessa, suurehkot korjausmenot.

EVL 33 §:n mukaan irtaimen kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno voidaan poistaa kokonaisuudessaan sinä verovuonna, jona omaisuus on otettu käyttöön, jos käyttöomaisuuden todennäköinen taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta tai hankintameno on enintään 850 euroa (pienhankinta). Jos useat käyttöomaisuushyödykkeet yhdessä muodostavat kiinteän kokonaisuuden, katsotaan pienhankinnaksi tällaisten käyttöomaisuushyödykkeiden muodostama kokonaisuus. Pienhankintoina saadaan verovuonna vähentää yhteensä enintään 2 500 euroa.

4.4 Poistoero

Taseen poistoero on tilikauden ja aikaisempien tilikausien kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus. Kokonaispoisto on tilikauden suunnitelmapoistojen ja suunnitelman ylittävien (ylipoisto) tai alittavien (alipoisto) poistojen yhteissumma (KILAn yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista 27.9.1999)

Poistoero syntyy, kun EVL-poistot ja suunnitelman mukaiset poistot ovat erisuuruiset. Poistoeron perustana on KPL 5:12.1:n säännös, jonka mukaan ”kirjanpitovelvollinen saa kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja, jos siihen on erityistä syytä”. Erityisenä syynä tulee kysymykseen ainoastaan se, että näin kyetään vaikuttamaan kirjanpitovelvollisen verotettavan tulon ja veron määrään. Verotuksessa vähennettävän poiston pitää olla kirjattuna kirjanpitoon.

EVL 54 §:n mukaan poistoina verovelvollinen ei saa vähentää suurempaa määrää kuin hän on verovuonna ja aikaisemmin kirjanpidossaan vähentänyt.

Esimerkiksi, jos yritys ostaa tilikautensa alkaessa koneen, joka maksaa 20 000 euroa ja sen varovaisuuden periaatteella arvioitu jäännösarvo

taloudellisen pitoaikansa lopussa on 2 000 euroa. Suunnitelman mukainen poisto tehdään tasapoistoina viidessä vuodessa. Vuotuiseksi poistoksi suunnitelman mukaan saadaan 3 600 euroa ($20\,000 - 2\,000 = 18\,000 / 5 = 3\,600$).

EVL 30 §:n mukainen verotuksessa hyväksyttävä enimmäispoisto hankintavuonna on 25 % 20 000 eurosta eli 5 000 euroa. Verotuksessa tämän suuruisen poiston hyväksymisen perusteena on, että tuloslaskelmaan kirjattavan suunnitelman mukaisen poiston, 3 600 euroa, lisäksi on tuloslaskelmaan kirjattava poistoeron lisäys 1 400 euroa. Näiden tehtyjen kirjausten perusteella saadaan verotuksessa hyväksyttäväksi vähennykseksi 5 000 euron suuruinen poisto. Tätä poiston määrää kutsutaan kokonaispoistoksi. Poistoeron lisäys 1 400 euroa merkitään tuloslaskelmassa *Poistoeron muutokseksi* sekä taseen vastattavaa puolella *Poistoeroksi*.

Esimerkiksi, jos yllä mainittu kone ostetaan kesäkuun alussa (yrityksen tilikausi on kalenterivuosi), lasketaan suunnitelman mukainen poisto ajan kulumisen mukaan. Suunnitelman mukainen poisto olisi seitsemälle kuukaudelle $18\,000 / 60\text{ kk} * 7\text{ kk} = 2\,100$ euroa. EVL-poisto saadaan tehdä täysimääräisenä eli $25\% / 20\,000 = 5\,000$ euroa. Poistoeroksi tulee 2 900 euroa.

	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	5. vuosi	6. vuosi	yhteensä
menojäännös	20 000	15 000	11 250	8 438	6 328	4 746	
EVL-poisto 25 %	5 000	3 750	2 813	2 109	1 582	1 187	16 440
sumu-poisto	2100	3600	3600	3600	3600	1 500	18 000
poistoero	2 900	150	-788	-1 491	-2 018	-313	-1 560

Yllä olevassa esimerkissä on havainnollistettu EVL-poiston ja suunnitelman mukaisen poiston välistä eroa. Esimerkissä käsitellään viimeiseksi tekstissä kerrottua hyödykkeen hankintaa keskellä tilikautta. EVL-poiston antama verohyöty on alussa suurempi verrattuna suunnitelman mukaiseen poistoon. Kuudentena vuonna hyödykkeen hankkimisesta on hyödyke suunnitelman mukaan poistettu. EVL-poistojen mukaan hyödykkeestä on vielä menojäännöstä jäljellä. Poistoero on hyödykkeen ensimmäisenä poistovuonna suurin. Myöhempinä vuosina suunnitelman mukainen poisto on suurempi kuin EVL-poisto.

Esimerkissä suunnitelman mukainen poisto on EVL-poistoa suurempi kolmantena vuonna. Usein on näin, että EVL:n enimmäispoistot ovat ensimmäisinä käyttövuosina suunnitelman mukaisia poistoja suuremmat. Muutaman vuoden kuluttua tilanne kääntyy tavallisesti päinvastaiseksi ja

suunnitelman mukainen poisto on verotuksen poistoa suurempi. Jos tuloslaskelman kokonaispoistoksi halutaan verotuksessa hyväksyttävät poistot, kirjataan alipoistoa. Alipoistoa ei kuitenkaan voida kirjata aikaisemmin tehtyjä kertyneitä ylipoistoja enempää. (Tomperi 2005: 33.)

Poistoeroa voidaan purkaa myöhempinä tilikausina tulouttamalla tuloslaskelmassa poistoeron vähennystä. Tällaisen tuloksen järjestelyn enimmäismäärä on tilikauden suunnitelman mukaisen poiston määrä: kokonaispoiston on oltava vähintään nolla (Leppiniemi 2004: 67.)

Poistoero voi olla hyödykekohtaisesti positiivinen tai negatiivinen. KILAn lausunnon 1318/1995 mukaan yksittäiseen hyödykkeeseen liittyvä negatiivinen poistoero voidaan yhdistää toiseen hyödykkeeseen liittyvään positiiviseen poistoeroon. Yhdistämisen jälkeen taseessa olevan poistoeron pitää olla kokonaisuudessaan positiivinen tai nolla. Lausunnon mukaan kertyneet positiiviset ja negatiiviset poistoerot voidaan yhdistää paitsi tase-erien *Rakennukset ja rakennelmat* sekä *Koneet ja kalusto* sisällä myös niiden välillä.

Hyllypoisto syntyy, kun hyödykkeestä tehtävä suunnitelman mukainen poisto on suurempi kuin EVL:n enimmäispoisto. Verotuksessa saa vähentää vain EVL:n salliman poiston määrän. Hyllypoisto kirjautuu poistoksi tai poistoeroksi, vaikka sitä ei vaadita vähennettäväksi verotuksessa. Hyllypoistot voidaan vähentää myöhempinä vuosina verotuksessa.

4.5 Poistojen vaikutus sosiaalikulujen määrään

Asetuksella työnantajan sosiaaliturvamaksusta 8.12.1978/940 asetetaan, että poistojen määrä vaikuttaa yrityksen maksettavien sosiaalikulujen määrään. Yksityisen työnantajan maksuluokka määräytyy kalenterivuotta toiseksi edeltävältä verovuodelta toimitettua verotusta varten annetussa veroilmoituksessa ilmoitettujen kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenosta tehtyjen säännönmukaisten poistojen ja samana verovuonna sosiaaliturvamaksun perusteena maksettujen palkkojen perusteella.

Maksuluokka määräytyy palkkojen ja poistojen määrien perusteella myös silloin, kun ei ole tarvinnut maksaa työnantajan sosiaaliturvamaksua. Jos tältä verovuodelta ei ole toimitettu verotusta, käytetään sitä edeltävältä verovuodelta toimitetun verotuksen tietoja sekä vastaavana aikana sosiaaliturvamaksun perusteena olleita palkkoja.

Työnantajan sosiaaliturvamaksun II maksuluokkaan kuuluu liiketoimintaa harjoittava yksityinen työnantaja, joka on velvollinen suorittamaan valtiolle tuloveroa, sekä tuloverolain (1535/1992) 4 §:n 1

momentin 1 kohdassa tarkoitettu liiketoimintaa harjoittava elinkeinoyhtymä, jos 2 momentissa tarkoitettujen poistojen määrä on yli 50 500 euroa ja samalla vähintään 10 ja enintään 30 prosenttia maksetuista palkoista. Liiketoimintaa harjoittava yksityinen työnantaja ja elinkeinoyhtymä kuuluvat III maksuluokkaan, jos 2 momentissa tarkoitettujen poistojen määrä on yli 50 500 euroa ja samalla yli 30 prosenttia maksetuista palkoista. Muut yksityiset työnantajat kuuluvat I maksuluokkaan.

Valtioneuvoston asetuksella 28.12.2006/1457, joka tuli voimaan 1.1.2007, määrätään, että työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruus on yksityisellä työnantajalla ensimmäisessä maksuluokassa 2,951 %, toisessa maksuluokassa 5,151 % ja kolmannessa maksuluokassa 6,051 %. Muilla työnantajilla sosiaaliturvamaksun suuruus on 4,001 %. Asetusta on sovellettava vuonna 2007 maksettavan palkan perusteella suoritettavaan työnantajan sosiaaliturvamaksuun.

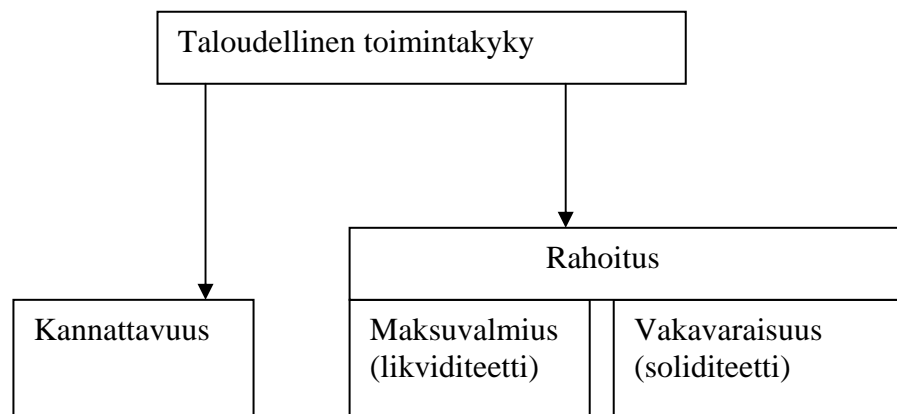
Mikäli kyseessä on kasvava yritys ja sen kasvu perustuu muun muassa huomattaviin investointeihin, kuuluu se poikkeuksetta kolmanteen maksuluokkaan. Siten myös sosiaalikulujen kasvaminen rasittaa yrityksen tulosta.

5 Taloudellinen toimintakyky ja -asema

Tilinpäätös oikaistaan, jotta eri yritysten väliset tilinpäätökset saadaan vertailukelpoisiksi ja myös saman yrityksen eri tilikaudet saadaan oikaisun avulla vertailukelpoisiksi keskenään. Ilman vertailukelpoisuutta tilinpäätöksen informaatioarvo vähenee. Virallinen tilinpäätöksessä ilmoitettu tilikauden tulos ja varallisuusasema eivät välttämättä anna oikeaa kuvaa yrityksen säännöllisen liiketoiminnan kannattavuudesta ja taloudellisesta tilanteesta.

Tilinpäätöksen lukijan tavoitteena on selvittää liiketoiminnan todellinen eli operatiivinen tulos, joka mahdollisimman hyvin kuvaa jatkuvan ja säännöllisen liiketoiminnan todellista kannattavuutta. Samoin taseen perusteella arvioitava rahoituksellinen asema voi tilinpäätöksen lukijan mielestä olla toisenlainen, kuin mitä virallisesta tilinpäätöksestä on luettavissa (Salmi 2000: 115).

Tunnuslukuja käytetään yrityksen taloudellisten toimintaedellytysten ja taloudellisen toimintakyvyn kuvaamiseen. Taloudellisen toimintakyvyn osatekijät jaetaan tavallisesti kannattavuudeksi ja rahoitukseksi. Rahoitusta tarkastellaan maksuvalmiutena ja vakavaraisuutena, kuten alla oleva kuva havainnollistaa.

Kuva 3. Yrityksen taloudellisen toimintakyvyn osatekijät. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006: 197.)

Tilikaudelta laadittava tuloslaskelma kuvaa yrityksen tilikauden tuloksen muodostumista. Tuloslaskelman oikaisulla pyritään saamaan selville tulos, joka mahdollisimman hyvin vastaa säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan tulosta. (Salmi 2000: 116.)

Tilikaudelta laadittava tase kuvaa tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa. Taloudellisella asemalla tarkoitetaan yrityksen rahoitusrakennetta, oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta, jota kuvataan useilla tunnusluvuilla esim. omavaraisuusaste ja velkaantumisaste. Omassa pääomassa on

mielenkiintoista voitonjakokelpoiset varat ja vieraassa pääomassa pitkän ja lyhyen vieraan pääoman välinen suhde.

Oikaistu tase poikkeaa monella tavalla virallisen tilinpäätöksen taseesta. Oikaistun taseen tarkoituksena on eliminoida sellaiset vastaavien erät, joilla ei todellisuudessa ole tulontuottamiskykyä (omaisuusarvoa), ja toisaalta merkitä näkyviin sellainen olennainen varallisuus, jota ei ole merkitty taseeseen. (Salmi 2000: 122.) Oikaistussa taseessa esiintyy esimerkiksi leasingvastuukanta, joka kuvaa yrityksen tulevina vuosina erääntyvien leasingmaksujen määrää (Niskanen & Niskanen 2003: 70).

5.1 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen pitkän aikavälin kykyä suoriutua velvoitteistaan. Hyvään vakavaraisuuteen liittyvä ominaisuus on mahdollisuus saada uutta vierasta pääomaa yrityksen rahoitustilanteen tai toiminnallisten suunnitelmien niin vaatiessa. Yrityksen rahoitusaseman terveys ja rahoituksellinen joustavuus kuvaavat yrityksen vakavaraisuutta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006: 253.)

Yrityksen vakavaraisuutta voidaan tarkastella kahdesta eri näkökulmasta. Toinen näkökulma on rakennetarkastelu ja toinen näkökulma yrityksen toiminta.

Rakennetarkastelussa on kyse oman pääoman ja vieraan pääoman hallitsevuudesta yrityksen rahoitusrakenteessa. Mitä enemmän on vierasta pääomaa, sitä korkeampi on rahoitusriski. Vieras pääoman jakautuu pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Pitkäaikaista vierasta pääomaa on kaikki ne velat, jotka erääntyvät yli vuoden kuluttua. Lyhytaikaista vierasta pääomaa on kaikki ne velat, jotka erääntyvät vuodessa tai alle vuodessa. Mikäli vieras pääoma painottuu enemmän lyhytaikaiseen kuin pitkäaikaiseen, tulkitaan se korkeammaksi rahoitusriskiksi ja sillä on rahoituksellisesti vähäisempi joustavuus.

Toiminnallinen vakavaraisuus kuvaa yrityksen kykyä luoda riittävä toiminnallinen rahavirta, jotta se pystyy hoitamaan vieraan pääoman sitoumukset. Mitä pienempi yrityksen toiminnallinen rahavirta on, sitä joustamattomampi on sen toiminta ja sen seurauksena se on enemmän sidoksissa rahoituksesta lähteviin vaatimuksiin.

5.1.1 Omavaraisuusaste

Vakavaraisuutta mitataan usein omavaraisuusasteella. (Kallunki, Kytönen & Martikainen 1999: 79). Omavaraisuusaste lasketaan kaavalla:

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan antamat ohjearvot omavaraisuusasteelle ovat seuraavat:

yli 40 % hyvä
20 - 40 % tyydyttävä
alle 20 % heikko

Omavaraisuusaste-% (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
leasingvastuut mukana				
42,1 %	41,0 %	38,3 %	38,6 %	39,9 %
ilman leasingvastuita				
57,9 %	59,8 %	65,6 %	60,2 %	55,2 %

X Oy:n omavaraisuusaste on laskettu kahta eri laskutapaa käyttäen. Toisessa on mukana leasingvastuut, kuten laskusäännön mukaan kuuluu, ja toisesta ne on jätetty pois. Poisjättämisen perusteena on se, että tämä leasingvastuu koskee koko konsernin käytössä olevaa leasingkalustoa. Se ilmoitetaan X Oy:n vastuuna, koska leasing sopimukset ovat sen nimissä. Suurin osa vastuusummasta on konsernin muiden yritysten käytössä olevia koneita ja laitteita.

Omavaraisuusaste on hieman pienentynyt vuodesta 2002 vuoteen 2006 mennessä. Kuitenkaan mitään suurta pudotusta omavaraisuusasteessa ei ole havaittavissa. Varsinkin luku, joka on laskettu ilman leasingvastuita, osoittaa omavaraisuusasteen olevan hyvä. Leasingvastuilla laskettu luku on hyvän ja tyydyttävän rajamailla.

5.1.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Yrityksen suhteellista velkaantuneisuutta voidaan kuvata velka-%:lla. Tunnusluku on toimialasidonnainen. Tunnusluku lasketaan suhteuttamalla yrityksen vieras pääoma liikevaihtoon.

$$\text{Velka-\%} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \times 100$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan antamat ohjearvot velkaantuneisuudelle ovat seuraavat:

alle 40 %	hyvä
40 - 80 %	tydyttävä
yli 80 %	heikko

Velka-% (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
leasingvastuut mukana				
86,8 %	99,8 %	133,7 %	163,1 %	152,6 %
ilman leasingvastuita				
45,9 %	46,6 %	43,4 %	67,8 %	82,1 %

X Oy:n velka-% on laskettu samaa laskutapaa noudattaen kuin omavaraisuusastekin eli leasingvastuilla ja ilman.

Velka-% kuvaa hyvin tilannetta missä X Oy on tällä hetkellä. Sen velkaantuneisuus on huomattavasti kasvanut vuodesta 2004 vuoteen 2006. Ilman leasingvastuita luku on 82,1 %. Oheisten ohjearvojen mukaan luku on heikko eli suhteellinen velkaantuneisuus on korkea X Oy:ssä. Suhteellisen velkaantuneisuuden arviointi on pitkälti kiinni yrityksen kyvystä aikaansaada tulorahoitusta.

5.2 Toiminnallinen vakavaraisuus

Toiminnallista vakavaraisuutta tarkasteltaessa, tutkitaan mihin kaikkeen yrityksen tulorahoitus olisi riittänyt. Merkityksellistä yrityksen kannalta on, riittääkö tulorahoitus vieraan pääoman hoitamiseen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006: 265.) Ominaisuutta voidaan mitata vieraan pääoman takaisinmaksuajalla ja lainojen hoitokatteella.

5.2.1 Vieraan pääoman takaisinmaksuaika

Vieraan pääoman takaisinmaksuaika lasketaan seuraavalla kaavalla:

Vieraan pääoman takaisinmaksuaika, vuosi =

Sijoitettu vieras pääoma tilikauden lopussa
Rahoitustulos (12 kk)

Vieraan pääoman takaisinmaksuajan kaavassa oleva *Sijoitettu vieras pääoma tilikauden lopussa* saadaan laskemalla yhteen luvut:

Pääomalainat
+ Lainat rahoituslaitoksilta
+ Eläkelainat
+ Sisäiset velat (pitkäaikainen)
+ Muut pitkäaikaiset velat
+ Muut sisäiset korolliset lyhytaikaiset velat
Sijoitettu vieras pääoma tilikauden lopussa

Vieraan pääoman takaisinmaksuajalla tarkoitetaan laskennallista aikaa, joka kuluisi vieraan pääoman palauttamiseen, mikäli tulorahoitus säilyisi nykyisen tasoisena ja se käytettäisiin kokonaisuudessaan lainojen maksamiseen.

Vieraan pääoman takaisinmaksuaika, v (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
1,1	1,0	0,8	1,2	1,6

Tämän tunnusluvun perusteella X Oy selviää hyvin tulorahoituksellaan vieraasta pääomasta. Muutos heikompaan suuntaan on nähtävissä, koska takaisinmaksuaika on pidentynyt viimeisten kolmen vuoden aikana. Vuonna 2006 takaisinmaksuaika lähentelee jo kahta vuotta.

5.2.2 Lainojen hoitokate

Lainojen hoitokate lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Lainojen hoitokate} = \frac{(\text{Rahoitustulos} + \text{rahoituskulut})}{\text{Rahoituskulut}}$$

Lainojen hoitokate vertaa tuloksen rahoituksellista riittävyyttä vieraan pääoman velvoitteiden hoitamiseen.

Lainojen hoitokate (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
6,8	9,6	9,7	9,3	7,5

Lainojen hoitokatteen tunnusluku X Oy:ssä kertoo, että tulo-rahoitus on riittänyt vuotuisiin lainojen lyhennyksiin ja korkoihin parhaiten vuonna 2004 9,7 kertaaisesti.

5.3 Toiminnan laajuus ja tuloksen rakenne

Yrityksen tulos on kannattavuuden absoluuttinen mittari. Kannattavuutta mitataan tilinpäätösperusteisesti yleensä kahdella erityyppisellä suhteellisella mittareiden ryhmällä, voittoprosenteilla ja pääoman tuottoprosenteilla. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006: 217). Toiminnan laajuutta kuvataan myös liikevaihdon muutosprosentilla.

5.3.1 Liikevaihdon muutos-%

Liikevaihdon muutosprosentilla kuvataan yrityksen toiminnan laajentumista tai supistumista.

Liikevaihdon muutos-% (X Oy) 1000 €				
2002	2003	2004	2005	2006
78 090	81 363	75 423	65 223	70 860
-0,4 %	4,2 %	-7,3 %	-13,5 %	8,6%

X Oy:n liikevaihto on vuosina 2004 ja 2005 pienentynyt. Tähän on selityksenä se, että vuonna 2004 luovuttiin yhdestä silloiseen liikevaihtoon sisältyneestä palvelusta.

Vuodesta 2004 vuoteen 2005, liikevaihto vähentyi jopa 13,5 % yhteensä 10 200 000 euroa. Liikevaihdon varsin voimakas vähentyminen johtui vuonna 2005 tehdystä vuokrahintojen alennuksesta. Niitä alennettiin tuotekohtaisesti 0 - 50 prosenttia. Keskimääräinen alennus oli 20 prosenttia. Hinnanalennus perustui X Oy:n hallituksen tekemään päätökseen.

5.3.2 Käyttökate-%

Käyttökate-% mittaa sitä liikevaihtoon suhteutettua tuottomäärää, joka jää yritykselle liikevaihdosta lyhytvaikutteisten kulujen vähentämisen jälkeen. Se on riippumaton poistoista ja käyttöomaisuudesta. (Laitinen 1989: 198.) Verrattaessa kahta yritystä pelkästään käyttökate-% käyttäen, ne voivat antaa tällä tunnusluvulla vääristyneen kuvan yrityksen kannattavuuden kehittymisestä. Toinen yrityksistä investoi omaan kalustoon, jolloin taseen arvo nousee, mutta kulut tuloslaskelmaan tulevat poistoina. Toinen yritys vuokraa kalustoa, jolloin kulut tulevat vuokrina tuloslaskelmaan.

Käyttökate on oikaistussa tuloslaskelmassa ensimmäinen välitulos, joka saadaan, kun liiketoiminnan tuotoista vähennetään liiketoimintaan välittömästi liittyvät kulut (Niskanen & Niskanen 2003: 84).

Käyttökateprosentti lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Käyttökate-% (X Oy) 1000 €				
2002	2003	2004	2005	2006
Liiketoiminnan tuotot yhteensä				
79 287	83 283	76 371	67 416	73 569
Käyttökate				
27 753	26 622	25 635	24 429	25 659
35,0 %	32,0 %	33,6 %	36,2 %	34,9 %

X Oy:llä nähdään käyttökateprosentissa hyvin se, että investoinnit eivät vaikuta tähän katelukuun. Investoinnit ovat vuosittain kasvaneet, mutta X Oy:n käyttökate-% on säilynyt samalla tasolla viimeiset viisi vuotta.

5.3.3 Liiketulos-%

Liiketulos kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulos poikkeaa virallisen

tuloslaskelman liikevoitosta (-tappiosta) tehtyjen oikaisujen määrällä. Oikaisuja voivat olla esim. liiketoiminnan muista tuotoista ja kuluista satunnaisesti eriin tehdyt siirrot.

Liiketulosprosentti lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Liiketulosprosenttia arvioitaessa voidaan käyttää seuraavia ohjearvoja:

yli 10 %	hyvä
5 - 10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

Liiketulos-% (X Oy) 1000 €				
2002	2003	2004	2005	2006
Liiketoiminnan tuotot yhteensä				
79 287	83 283	76 371	67 416	73 569
Liiketulos				
12 720	11 097	9 237	6 789	6 489
16,0 %	13,3 %	12,1 %	10,1 %	8,8 %

X Oy:n liiketulosprosentissa näkyy yrityksen lisääntyneet investoinnit. Investointien vaikutus näkyy kasvaneina poistoina, jotka pienentävät liiketulosta. Liiketulos on vuodesta 2002 vuoteen 2006 laskenut vuosittain. Vuonna 2006 se on alittanut ohjearvon 10 prosenttia, joka on hyvän raja, päätyen tyydyttävään 8,8 prosenttiin.

5.3.4 Nettotulos-%

Liiketulokseen lisäämällä tuloslaskelman rahoitustuotot ja vähentämällä rahoituskulut ja verot saadaan nettotulos-%. Nettotuloksen pitää olla positiivinen, jotta yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana.

Nettotulosprosentti lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Nettotulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Nettotulos-% (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
11,5 %	10,6 %	9,2 %	8,7 %	7,3 %

X Oy:n nettotulos-% on pienentynyt tilikaudesta toiseen. Tämä johtuu pitkälti samasta asiasta kuin liiketulos-%:n heikkeneminen eli poistojen kasvamisesta. Rahoituskulujen määrä tähän tunnuslukuun X Oy:ssä ei paljon vaikuta.

5.3.5 Rahoitustulos-%

Lisäämällä nettotulokseen ennen liiketulosta vähennetyt poistot ja arvonalentumiset saadaan rahoitustulos. Rahoitustuloksen tulee riittää lainojen lyhennyksiin, investointien omarahoitusosuuksiin, käyttöpääoman lisäykseen ja voitonjakoon omalle pääomalle, joten sen on ylitettävä nollassa lyhyelläkin aikavälillä.

Rahoitustulosprosentti lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Rahoitustulos-\%} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Rahoitustulos-% (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
30,5 %	29,3 %	30,7 %	34,9 %	33,3 %

Rahoitustulosprosentin perusteella X Oy:llä on jonkin verran varoja hoitaaakseen lainojen lyhennykset, investoinnit, käyttöpääoman lisäyksen ja voitonjaon.

5.3.6 Pääoman tuotto

Pääoman tuotto prosentista on johdettu useita sovelluksia. Ne eroavat toisistaan siinä, kenen kannalta yrityksen tulontuottamiskykyä tarkastellaan. Tavanomaiset vaihtoehdot ovat oman pääoman sijoittajan, oman tai vieraan pääoman sijoittajien ja kansantaloudellinen näkökulma. Valitun näkökulman mukaisesti puhutaan oman pääoman tuotto prosentista, sijoitetun pääoman tuotto prosentista ja koko pääoman tuotto prosentista eli kansantaloudellisesta kannattavuudesta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006: 220.)

Tunnuslukujen laskentakaavat Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan ovat seuraavat:

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos (12 kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskim. tilikaudella}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos + rahoituskulut + verot (12 kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskim. tilikaudella}}$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos + rahoituskulut + verot (12 kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskim. tilikaudella}}$$

Oman pääoman tuotto prosentilla on tarkoituksena kuvata, kuinka suuri tuotto tilikauden aikana käytettävissä olleella omalla pääomalla on aikaansaatu.

Oman pääoman tuotto-% (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
18,5 %	16,8 %	11,9 %	9,1 %	7,7 %

Sijoitetun pääoman tuotto prosentilla on tarkoituksena kuvata, kuinka suuren tuoton (vuosikoron) yritys ansaitsee siihen sijoitetulle pääomalle.

Sijoitetun pääoman tuotto-% (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
17,2 %	14,4 %	11,6 %	7,7 %	6,4 %

Kokonaispääoman tuotto prosentilla on tarkoituksena kuvata, kuinka suuren tuoton yritys aikaansaa yhteiskunnan näkökulmasta sitomilleen resursseille, niin korollisille kuin korottomillekin.

Kokonaispääoman tuotto-% (X Oy)				
2002	2003	2004	2005	2006
11,0 %	8,8 %	6,2 %	4,1 %	3,8 %

X Oy:n pääoman tuotot ovat vuodesta 2002 vuoteen 2006 olleet laskusuunnassa. Kaikki kolme tuotto prosenttia ovat alhaisia, varsinkin tarkasteltaessa vuosia 2005 ja 2006. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti, joka vuonna 2006 on enää 6,4 %, alkaa lähentyä vieraasta pääomasta maksettavaa korkoa. Tätä pidetään ongelmallisen alhaisena. Myös

Yritystutkimusneuvottelukunnan antamien ohjearvojen mukaan X Oy:n sijoitetun pääoman tuotto on enää välttävä.

Yritystutkimusneuvottelukunnan antamat ohjearvot sijoitetulle pääomalle ovat seuraavat:

Hyvä	15,0 -
Tyydyttävä	9,0 - 14,9
Välttävä	0 - 8,9
Heikko	Negatiivinen

6 X Oy:n investoinnit, rahoitus, poistot ja tilikauden tulos

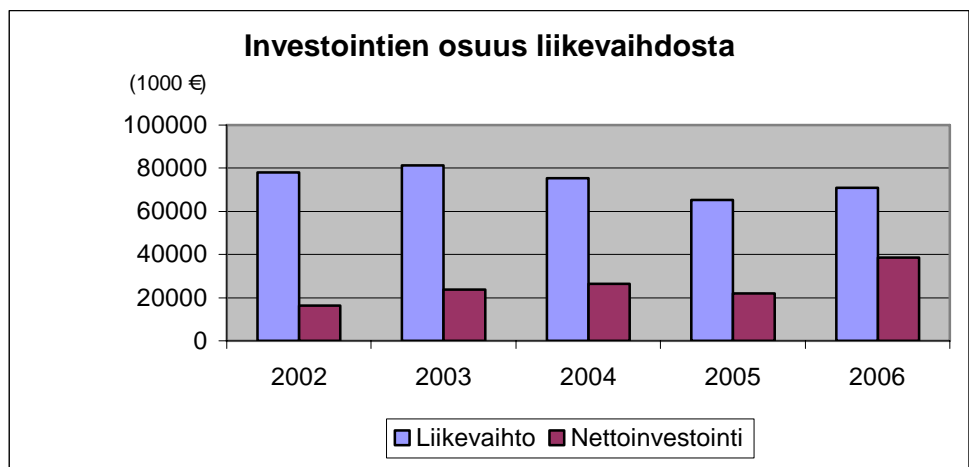
6.1 Investoinnit

Koneet ja kalusto kasvu vuosittain

2002	2003	2004	2005	2006
<i>Koneet ja kalusto, kasvu 1000 €</i>				
65 052	76 569	80 448	91 044	106 158
1,6 %	17,7 %	5,1 %	13,2 %	16,6 %
<i>Osuus taseen arvosta</i>				
55,6 %	55,6 %	49,2 %	52,6 %	59,0 %

Koneilla ja kalustolla on taseen arvosta huomattava osuus. Se on hyväksyttävissä oleva asia, koska X Oy:n toiminta perustuu siihen, että se omistaa konsernille vuokrattavan kaluston.

Oheisessa kaaviossa tarkastellaan kaikkien investointien osuutta X Oy:n liikevaihdosta.

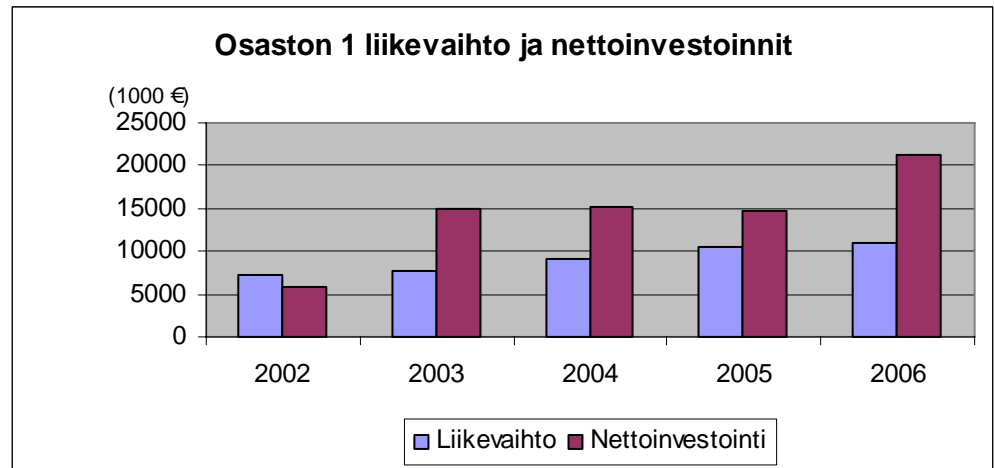

2002	2003	2004	2005	2006
<i>Investointien prosentuaalinen osuus liikevaihdosta</i>				
20,9 %	29,2 %	35,2 %	33,6 %	54,4 %

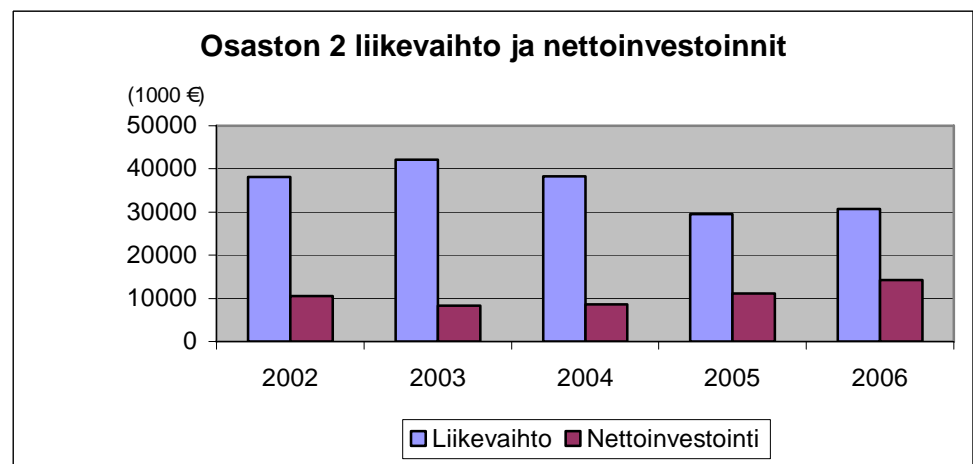
Investointien osuus liikevaihdosta on yli puolet vuonna 2006. Osuus on varsin korkea eikä tulorahoitus ainoana rahoituskeinona ole riittänyt investointien rahoittamiseen.

6.1.1 Osastot 1 ja 2

Seuraavissa kahdessa kaaviossa on vertailtu osastojen 1 ja 2 liikevaihdon ja investointien suhdetta toisiinsa.

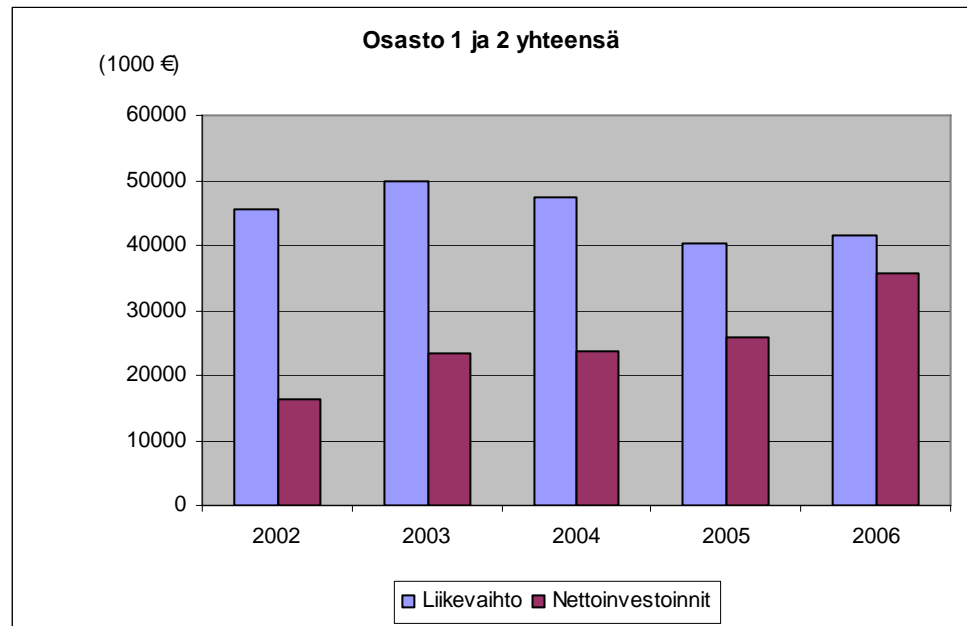

Osastolla 1 ovat investoinnit suuremmat kuin liikevaihto. Osaston liikevaihdon kasvu on kohtalaisen tasaista vuodesta toiseen. Sen kasvu jää kuitenkin jälkeen investointien kasvusta. Selityksenä tähän on mahdollisesti se, että osa vanhasta kalustosta on ”maksanut itsensä” ja niiden vuokratuotot ovat jääneet pois liikevaihdosta. Hinnanalennus ei ole koskenut osaston 1 vuokratilustoa.

Osastolla 2 liikevaihto on suurempi kuin investoinnit. Liikevaihto on selkeästi pienentynyt vuosina 2004 ja 2005. Liikevaihdon pienemisen on aiheuttanut yhdestä osaston palvelusta luopuminen sekä hinnanalennus, joka toteutettiin keväällä 2005. Koska hinnanalennus koski vain osaa vuotta 2005, on sen kokonaisvaikutus näkyvissä ensimmäisen kerran vuoden 2006 liikevaihdossa.

Seuraavassa kaaviossa on yhdistetty osastojen yksi ja kaksi liikevaihdot ja nettoinvestoinnit.

Yhdistämällä nämä kaksi osastoa toisiinsa havaitaan, että osaston 2 parempi liikevaihto/nettoinvestointi suhde parantaa osastojen kokonaistilanteen siten, että osastojen yhteenlaskettu liikevaihto on suurempi kuin investoinnit. Tämä liikevaihtotaso ei kuitenkaan riitä investointien rahoittamiseen.

6.2 Rahoitus

Sama asia on nähtävissä kassavirtalaskelmasta (liite 3) kohdasta *Investointijäämä*. Vuosina 2005 ja 2006 investointijäämä on ollut negatiivinen. Tulorahoitus on riittänyt kattamaan X Oy:n kulut *Rahoitusjäämään* asti. Investointien rahoittamiseksi on tarvittu lisää vierasta pääomaa. Kassavirtalaskelma osoittaa, että vieras pääomaa on lisääntynyt.

Vieras pääoma saadaan emoyritykseltä, joka neuvottelee vieraan pääoman hankkimisesta ulkopuolisten rahoittajien kanssa. Tämä on järkevä tapa, koska suuremmalla volyyymilla saadaan parempi neuvottelutulos vieraan pääoman hinnalle. X Oy osoittaa omilla laskelmillaan emoyritykselle vieraan pääoman tarpeensa. Laskelmina on käytetty X Oy:n tuloslaskelmaa, tasetta ja raharaporttia. Niissä on ennakoitu kuluvan tilikauden ja viiden seuraavan tilikauden rahoitussuunnitelma.

X Oy:n vieraan pääoman kesikorko vuoden 2006 lopussa on ollut 4,1546 prosenttia ja sijoitetun pääoman korko 6,4 prosenttia (laskettu kohdassa 5.3.6 pääoman tuotto). Euribor-korot ovat nousseet voimakkaasti viimeisen vuoden aikana. X Oy:n nostamat uudet lainat ovat sidottu Euribor-korkoon, joka aiheuttaa vuodelle 2007 lainoista maksettavan kesikoron nousun. Lainojen korontarkistuspäivä on lainan maksupäivä. Mikäli investoinnit vuonna 2007 ovat yli 30 000 000 euroa, kuten vuosisuunnitelman mukaan on, lähenevät lainojen kesikorko ja sijoitetun pääoman korko entisestään toisiansa.

Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys/kasvu vuosittain

2002	2003	2004	2005	2006
<i>Pitkäaikainen vieras pääoma 1000 €</i>				
20 760	18 780	13 800	21 906	32 397
-19,3 %	- 9,5 %	- 26,5 %	58,7 %	47,9 %

Yllä olevasta taulukosta nähdään, kuinka vierasta pääomaa on pystytty vuosina 2002 - 2004 lyhentämään lainasuunnitelmien mukaisesti. Vuosina 2005 - 2006 huomattavat investoinnit ovat lisänneet vieraan pääoman määrää.

Vieraan pääoman lisääntymisestä johtuen X Oy:n varavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut ovat heikentyneet. Omavaraisuusaste (kohta 5.1.1) on vuonna 2006 enää 55,2 %. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan yli 40 prosentin omavaraisuusaste on hyvä. X Oy:llä omavaraisuusastetta osoittava tunnusluku on huonontunut vaikkakin se tämän arvosteluasteikon mukaan saa hyvän arvon. Velkaantuneisuuden (kohta 5.1.2) tunnusluku 82,1 % osoittaa, että X Oy:llä on korkea velkaantuneisuus. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan velkaantuneisuuden ylittäessä 80 prosenttia, sitä pidetään heikkona tunnuslukuna.

6.3 Poistot ja poistoero

X Oy:n suunnitelman mukaiset poistot ovat kasvaneet vuosittain varsin tasaisesti. Poistoero on kasvanut huomattavasti nopeammin. Sen osuus vuoden 2006 taseesta on 20,9 prosenttia. Poistoeron kasvun syynä on investointien painottuminen loppuvuoteen. Suunnitelman mukainen poisto alkaa koneen hankintahetkestä ja EVL-poisto tehdään koko tilikaudesta.

2002	2003	2004	2005	2006
<i>Suunnitelman mukainen poisto 1000 €</i>				
15 033	15 525	16 398	17 640	19 170
<i>Poistoero</i>				
17 763	23 271	26 826	32 355	37 581
<i>Vastattavaa yhteensä</i>				
117 090	137 766	163 428	173 190	179 919
15,2 %	16,9 %	16,4 %	18,7 %	20,9 %

Poistoero sisällytetään tunnuslukuja laskettaessa omaan pääomaan. Ennen omaan pääomaan lisäämistä on poistoerosta vähennettävä laskennallisen veron osuus. Laskennallisen veron osuus lasketaan kunkin vuoden voimassaolevan verokannan mukaan. Verovuonna 2006 se oli 26 prosenttia. Mikäli poistoeroa ei kirjattaisi, olisi tilikauden voitto poistoeron verran suurempi. Tämä johtaisi suurempaan verotettavaan tulokseen. Tuloksen suuruuden perusteella määräytyvät tilikaudelle kuuluvat verot pitää maksaa verottajalle. Tämä lisää yrityksen kassamenoja tilikaudella.

6.4 Tilikauden tulos

Näiden kaikkien edellä kerrottujen syiden vuoksi X Oy:n tilikauden voitto on pienentynyt, kuten alla olevasta taulukosta havaitaan.

2002	2003	2004	2005	2006
<i>Tilikauden voitto 1000 €</i>				
5 454	3 360	3 507	333	117

Vuosien 2005 ja 2006 tilikauden tulokset ovat enää hieman voitollisia. Tilikauden tuloksen nollassa on seurausta vuokratulojen alennuksesta ja hallituksen uudesta linjauksesta X Oy:n toiminnassa.

7 Johtopäätökset

X Oy:n tarkoitus on toimia konsernissa palveluyrityksenä ja tuottaa sen tarvitsemat palvelut kannattavasti ja tehokkaasti. Vuonna 2006 keväällä tehtyjen tulosestimoitusten mukaan X Oy pärjää vuoden 2007 nostamatta uutta vierasta pääomaa emoyritykseltä ja seuraava tarve on vuonna 2008. Tämän hetkinen tilanne X Oy:ssä osoittaa, että vierasta pääomaa tarvitaan lisää aikaisemmin.

Emoyrityksellä ei ole tarkoitusta lisätä X Oy:n omaa pääomaa. Mikäli kasvu jatkuu samanlaisena, investoinnit poistoja suuremmat, niin oman pääoman lisäystä voidaan harkita taserakenteen muokkaamiseksi. Emoyritys rahoittaa X Oy:tä myöntämällä sille vierasta pääomaa, jotta se pystyy tekemään konsernin suunnittelemat investoinnit. X Oy lyhentää lainojaan lyhennyssuunnitelman mukaisesti. Mikäli lainoille annettaisiin lyhennysvapaita vuosia, nousisi X Oy:n rahoituskulut. Rahoituskulut nousevat joka tapauksessa, koska korkotaso ja X Oy:n vieraan pääoman määrä on lisääntynyt.

X Oy:n kannattavuus on säilynyt hyvänä kasvaneista investoinneista ja lisääntyneestä vieraasta pääomasta huolimatta. Investointien määrä vaikuttaa X Oy:llä vieraan pääoman tarpeeseen, koska tulorahoitus ei riitä niiden kattamiseen. Investoinnit vaikuttavat myös taseessa olevaan poistoeroon, joka on vuosittain kasvanut ja nostaa taseen arvoa. Taseen arvon nousu poistoerosta johtuvana ei vaikuta negatiivisesti X Oy:n tunnuslukuihin, koska se lasketaan mukaan omaan pääomaan, laskennallisen veron vähentämisen jälkeen.

Hallitus on määritellyt, että X Oy:n tilikauden tulos pyritään tulevaisuudessa pitämään kustannusneutraalilla tasolla. Tällä tarkoitetaan sitä, että X Oy tavoittelee tilikausittain tulosta, jolla sijoitetun pääoman tuotto prosentti on konsernin hyväksymällä tasolla. 1.1.2007 voimaan tulleet siirtohintasäännökset voivat aiheuttaa hinnannostotarvetta, ainakin ne tuovat mielenkiintoisen näkökohdan konsernissa toimivalle palveluyritykselle.

Lähteet

- Ahonen, Tero & Ethólen, Tommi 2006. Suomeen tulevat siirtohinnoittelun dokumentaationsäännökset. Tilintarkastus 2006 (4), 66-67.
- Artto, Eero, Koskela, Markku, Leppiniemi, Jarmo & Virtanen, Kalervo 1994. Yrityksen laskentatoimi. Keuruu: Otava
- Bergstrand, Jan 1997. Tehokas talouden ohjaus. Porvoo – Helsinki – Juva: Werner Söderström Osakeyhtiö
- Ikäheimo, Seppo, Lounasmeri, Sari & Walden, Risto 2005. Yrityksen laskentatoimi. Juva: WS Bookwell Oy
- Immonen, Raimo 2006. Yritysjärjestelyt. Helsinki: Talentum
- Kallunki, Juha-Pekka, Kytönen, Erkki & Martikainen, Teppo 1999. Uusi tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Kauppakaari Oyj
- KILAn yleisohje kiinteiden menojen lukemisesta hyödykkeen hankintamenoon 31.1.2006
- KILAn yleisohje suunnitelman mukaista poistoista 27.9.1999
- KILAn yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista pienille kirjanpitovelvollisille 20.6.1994
- Kirjanpitolaki 30.12.1997 / 1336
- Konsernin investointipolitiikka –ohje, kevät 2007
- Laitinen, Erkki K. 1989. Yrityksen talouden mittarit. Espoo: Weilin+Göös
- Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968 / 360
- Leppiniemi, Jarmo 2004. Kirjanpitokoulu, osa 7. Poistot. Tilisanomat 2004 (3), 67.
- Leppiniemi, Jarmo & Leppiniemi, Raili 2006. Tilipäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOYpro
- Leppiniemi, Jarmo & Puttonen, Vesa 2002. Yrityksen rahoitus. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö
- Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita

Riistama, Veijo & Jyrkiö, Esa 1999. Operatiivinen laskentatoimi. Perusteet ja hyväksikäyttö. Porvoo-Helsinki-Juva: Werner Söderström Oyj – WSOY

Salmi, Ilari 2000. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita

Tomperi, Soile 2005. Kehittyvä kirjanpito. Helsinki: Edita

Tuloverolaki (1535/1992) 4 §

Valtioneuvoston asetus työnantajan sosiaaliturvamaksusta 8.12.1978/940

Valtioneuvoston asetus työnantajan sosiaaliturvamaksusta
28.12.2006/1457

Verotusmenettelylaki (VML) 14a-c §

Walden, Risto 2007. Siirtohinnoittelu kotimaisessa liiketoiminnassa. Tilisanomat 2007 (2), 57-58

Yritystutkimusneuvottelukunta ry, 2005. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Tampere: Tammer-Paino.

Liitteet

Liite 1: Tuloslaskelma

X OY

OIKAISTU TULOSLASKELMA (1000 €)

	2002	2003	2004	2005	2006
LIIKEVAIHTO	78090	81363	75423	65223	70860
Liiketoiminnan muut tuotot	1197	1920	948	2193	2709
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHT.	79287	83283	76371	67416	73569
Aine- ja tarvikekäyttö	13461	16476	11271	16425	17139
Ulkopuoliset palvelut	6390	6654	8742	8865	8907
Henkilöstökulut	12231	13017	13320	13995	14712
Liiketoiminnan muut kulut	19671	25122	18660	9774	9591
Valmisteveraston muutos	-219	-4608	-1257	-6072	-2439
KÄYTTÖKATE	27753	26622	25635	24429	25659
Suunnitelman mukaiset pois- tot	15033	15525	16398	17640	19170
LIIKETULOS	12720	11097	9237	6789	6489
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista					
Muut korko- ja rahoitustuotot	192	123	99	33	174
Korkokulut ja muut rahoituskulut	1524	984	840	843	1272
Kurssierot					
Välittömät verot	2259	1368	1437	117	48
NETTOTULOS	9129	8868	7059	5862	5343
Satunnaiset tuotot					
KOKONAISTULOS	9129	8868	7059	5862	5343
Poistoeron lisäys	-3675	-5508	-3552	-5529	-5226
Vapaaehtoisten varausten vähennys					
TILIKAUDEN TULOS	5454	3360	3507	333	117

Liite 2: Tase

X OY

OIKAISTU TASE (1000 €)	2002	2003	2004	2005	2006
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Liiketoiminta	1020				
Muut pitkävaikutteiset menot	66	33			390
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1086	33	0	0	390
Maa- ja vesialueet					
Rakennukset ja rakennelmat	69	54	45	36	30
Koneet ja kalusto	65052	76569	80448	91044	106158
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6				
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	65127	76623	80493	91080	106188
Sisäiset osakkeet ja osuudet					
Muut osakkeet ja osuudet					
Sisäiset saamiset					
Muut saamiset ja sijoitukset					
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä					
Leasingvastuukanta	31974	43278	68118	62169	49992
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Aineet ja tarvikkeet	1527	1401	1410	1527	1431
Keskeneräiset tuotteet	621	1047	1272	2190	828
Valmiit tuotteet					
Vaihto-omaisuus yhteensä	2148	2448	2682	3717	2259
Myyntisaamiset	702	495	258	282	300
Sisäiset myyntisaamiset	7509	9318	7206	13185	14721
Muut sisäiset saamiset	18	9	9	3	
Muut saamiset	534	162	6	129	105
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	8763	9984	7479	13599	15126
Rahat ja rahoitusarvopaperit	7992	5400	4656	2625	5964
Vastaavaa yhteensä	117090	137766	163428	173190	179919

X OY

OIKAISTU TASE (1000 €)	2002	2003	2004	2005	2006
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma	15000	15000	15000	15000	15000
Arvonkorotusrahasto					
Muut rahastot					
Kertyneet voittovarot	16206	21657	25017	28524	28857
Tilikauden tulos	5454	3360	3507	333	117
Pääomalainat					
Taseen oma pääoma yhteensä	36660	40017	43524	43857	43974
Poistoero	12612	16521	19047	22971	27810
Vapaaehtoiset varaukset					
Poistoero ja varaukset yhteensä	12612	16521	19047	22971	27810
Oman pääoman oikaisut					
Oikaistu oma pääoma yhteensä	49272	56538	62571	66828	71784
VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta					
Eläkelainat					
Sisäiset velat	20760	18780	13800	21906	32397
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	20760	18780	13800	21906	32397
Laskennallinen verovelka	5151	6750	7779	9384	9771
Pakolliset varaukset					
Leasingvastuukanta	31974	43278	68118	62169	49992
Korolliset lyhytaikaiset velat					
Saadut ennakot					
Ostovelat	1281	4029	2556	2280	4092
Sisäiset ostovelat	216	273	249	471	393
Muut sisäiset korolliset velat	4980	4980	4980	6519	7509
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	3456	3138	3375	3633	3981
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	9933	12420	11160	12903	15975
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	67818	81228	100857	106362	108135
Vastattavaa yhteensä	117090	137766	163428	173190	179919

Liite 3: Kassavirtalaskelma

X Oy

KASSAVIRTALASKELMA (1000 €)	2002	2003	2004	2005	2006
LIIKEVAIHTO	78 090	81 363	75 423	65 223	70 860
-/+ Myyntisaamisten lisäys/vähennys	459	-1602	2349	-6003	-1554
-/+ Osatuloutuksen samisten lisäys/vähennys					
+/- Saatujen ennakoiden lisäys/vähennys					
= Myynnin kassaanmaksut	78 549	79 761	77 772	59 220	69 306
+ Liiketoiminnan muut tulot	1197	1920	948	2193	2709
- Ostot tilikauden aikana	-13662	-16353	-11280	-16542	-17043
+/- Ostovelkojen lisäys/vähennys	-831	2805	-1497	-54	1734
-/+ Vaihto-omaisuusennakoiden lisäys/vähennys					
- Liiketoiminnan kulut	-38292	-44793	-40722	-32634	-33210
+/- Siirtovelkojen lisäys/vähennys	-795	639	186	-159	360
-/+ Siirtosaamiset (pl. osatuloutuksen saamiset)					
lis/väh	-462	438	24	-69	12
+/- Muiden lyhytaikaisten korottomien velkojen lis/väh	-18	-957	51	417	-12
+/- Pakollisten varausten lisäys/vähennys					
+ Valmistus omaan käyttöön	288	4182	1032	5151	3801
TOIMINTAJÄÄMÄ	25 974	27 642	26 514	17 523	27 657
+ Rahoitustulot	192	123	99	33	174
- Rahoituskulut	-1524	-984	-840	-843	-1272
- Verot	-2259	-1368	-1437	-117	-48
- Osingot/yksityiskäyttö					
+/- Satunnaiset tuotot/kulut					
RAHOITUSJÄÄMÄ	22 383	25 413	24 336	16 596	26 511
-/+ Investoinnit (netto)	-14739	-25968	-20235	-28227	-34668
-/+ Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lis/väh					
INVESTOINTIJÄÄMÄ	7 644	-555	4 101	-11 631	-8 157
+/- Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys	-6717	-1980	-4980	9645	11481
§					
+/- Pääomalainojen lis/väh					
+/- Oman pääoman maksullinen lis/väh (pl. osingonjako)					
-/+ Muiden lyhytaikaisten saamisten lisäys/väh	-18	-57	135	-45	15
-/+ Likvidien varojen lisäys/väh	-909	2592	744	2031	-3339
	0	0	0	0	0